

Sygn. akt: III U 933/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Emilia Olszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2018 r. w O.

sprawy z odwołania J. T. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. T. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 28.09.2017r. **znak** (...)

orzeka:

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 933/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.09.2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił J. T. (2) prawa do emerytury.

J. T. (1) odwołała się od tej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania w trybie art. 114 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a co zza tym idzie – brak jest podstaw do przyznania J. T. (1) emerytury, o której mowa w art.184 ww. ustawy, gdyż nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

J. T. (1) urodziła się dnia (...)

Od dnia 02.09.1978r. do dnia 30.06.1981r. łączyła ją umowa o naukę zawodu z PKP. W tym czasie była uczennicą i trzy dni w tygodniu uczyła się, a trzy dni miała praktyki na kolei. Przechodziła wówczas przez stanowiska pracy na kolei.

Następnie od dnia 06.07.1981r. do dnia 31.01.2015r. pracowała w PKP jako praktykant na ekspedytora, ekspedytor, kasjer towarowy i starszy kasjer towarowy.

Decyzją ZUS z dnia 24.08.2015r. uzyskała prawo do świadczenia przedemerytalnego, począwszy od dnia 05.08.2015r.

Dnia 05.12.2014r. J. T. (1) złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 22.12.2014r. ZUS odmówił jej tego prawa, gdyż nie ukończyła wówczas 55 lat oraz nie wykazała 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Kolejny wniosek o emeryturę J. T. (1) złożyła dnia 13.03.2015r. ZUS rozpoznał ten wniosek w trybie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i decyzją z dnia 31.03.2015r. odmówił wznowienia postępowania w sprawie. J. T. (1) odwołała się od tej decyzji. Sprawa zawisła przed Sądem Okręgowym w Ostrołęce pod sygn. akt IIIU 247/15. Wyrokiem z dnia 12.06.2015r. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że wznowił postępowanie w sprawie przyznania prawa do emerytury, wskazując organowi rentowemu, że winien rozpoznać wniosek J. T. (1) o zaliczenie jej do pracy w szczególnych warunkach okresu od dnia 02.09.1978r. do dnia 30.06.1981r. gdy odbywała naukę zawodu. Wykonując ten wyrok – ZUS decyzją z dnia 14.07.2015r. ponownie odmówił J. T. (1) prawa do emerytury. ZUS nie uznał wskazanego powyżej okresu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Tym samym ZUS uznał, że J. T. (1) zamiast 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykazała jedynie 13 lat, 6 miesięcy i 16 dni. J. T. (1) odwołała się od tej decyzji. Sprawa zawisła przed Sądem Okręgowym w Ostrołęce pod sygn.akt IIIU 645/15. Wyrokiem z dnia 29.10.2015r. Sąd oddalił odwołanie, albowiem J. T. (1) nadal nie osiągnęła 55 roku życia.

Kolejny wniosek o emeryturę J. T. (1) złożyła dnia 14.06.2017r. i ZUS wydał decyzję z dnia 29.06.2017r. odmawiającą jej prawa do emerytury, uznając, że nie wykazała 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dnia 07.09.2017r. J. T. (1) złożyła kolejny wniosek o emeryturę. W jego wyniku ZUS wydał decyzję z dnia 28.09.2017r. odmawiającą wznowienia postępowania w sprawie o prawo do emerytury zakończoną prawomocną decyzją z dnia 29.06.2017r.

Od decyzji tej J. T. (1) złożyła odwołanie, inicjując niniejsze postępowanie.

Sąd zważył, co następuje:

J. T. (1) urodziła się dnia (...) Zatem podstawą ubiegania się przez nią o prawo do emerytury jest **art. 184** ustawy **o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń** (tekst jedn. Dz.U. z 2017r., poz.1383) w zw. z **§4** rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. **w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze** (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonej urodzonej po 31.12.1948r., jeżeli:

- osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet,
- nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego lub złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodniła 20-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy zachodziły podstawy do wznowienia postępowania w sprawie o prawo do emerytury.

W myśl art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w sprawie zakończoną prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla

lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Decyzja, której dotyczyło wznowienie postępowania, była wydana dnia 29.06.2017r. Powodem odmowy prawa do emerytury było wówczas niespełnienie warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach, przy czym ZUS poddał także analizie okres od dnia 02.09.1978r. do dnia 30.06.1981r., uznając, że nie była to praca wykonywana w szczególnych warunkach.

Aktualnie przy wniosku z dnia 07.09.2017r. J. T. (1) złożyła jedynie świadectwo pracy z dnia 30.09.2002r. obejmujące sporny okres (k.5 a.e.) oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 01.09.2017r., z którego wynika, że pozostawała w zatrudnieniu na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych oraz ich rodzin w okresie od 06.07.1981r. do 31.12.2008r. (k.6 a.e.), a więc poza spornym okresem.

Świadectwo pracy z dnia 30.09.2002r. obejmujące sporny okres odwołująca złożyła w ZUS już dnia 04.09.2015r. (k.41 akt z wniosku o emeryturę z 13.03.2015r.). Było ono poddane analizie przez organ rentowy i w oparciu o nie ZUS uznał, że brak jest podstaw do zaliczenia odwołującej tego okresu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Prawidłowo zatem uznał organ rentowy, że odwołująca nie przedłożyła nowych dowodów ani nie ujawniła nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji z dnia 29.06.2017r., które miałyby wpływ na prawo do jej emerytury. Dlatego choćby z tego względu odwołanie należało oddalić. Ponieważ jednak odwołująca pozostaje w głębokim przekonaniu, że okres ten winien być jej zaliczony do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, Sąd uznał, że konieczne jest odniesienie się do tej kwestii.

Odwołująca ma zaliczony ten okres do ogólnego stażu pracy. Aby natomiast zaliczyć dany okres do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, musi być on wskazany w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W myśl § 4 ust. 3 tegoż Rozporządzenia – do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach zalicza się okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin. Aktualnie kwestie te reguluje ustawa o emeryturach i rentach z FUS, która w art. 43 wymienia okresy pracy na kolei, a w art. 44 – okresy równorzędne z okresami pracy na kolei.

Zgodnie z art. 44 pkt 3 ww. ustawy – za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia na kolei uważa się okresy wykonywania przed dniem 1 stycznia 1975 r. pracy w kolejowej jednostce organizacyjnej na podstawie umowy o naukę zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub odbycia wstępnego stażu pracy. Na marginesie podnieść także należy, że przepis ten jest wiernym odzwierciedleniem art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 28.04.1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin

Oznacza to, że ustawodawca konsekwentnie traktował okres nauki zawodu jako pracę równorzędną na kolei, lecz jedynie wówczas, gdy była ona wykonywana przed dniem 01.01.1975r.

Tymczasem sporny okres nie mieści się w przedziale czasowym zakreślonym przez ten przepis. J. T. (1) odbyła bowiem naukę zawodu w okresie od 02.09.1978r. do 30.06.1981r. Już choćby z tych względów nie można ww. okresu zaliczyć do okresów równorzędnych z pracą na kolei, a co za tym idzie – do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Odwołująca miała jednak w spornym okresie status pracownika, a zatem można rozważać sporny okres w kontekście art. 43 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, z którego wynika, że za okresy zatrudnienia na kolei uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego. J. T. (1) w spornym okresie pobierała wynagrodzenie i miała status pracownika, a zatem zdaniem Sądu można zaliczyć ten okres jako okres zatrudnienia na kolei.

Wobec powyższego konieczne stało się rozważenie, czy zaliczenie danego okresu do okresu zatrudnienia na kolei powoduje zaliczenie go także do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl brzmienia § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.

W przekonaniu Sądu zaliczenie danego okresu jako zatrudnienia na kolei lub okresów równorzędnych z pracą na kolei, nie przesądza o możliwości niejako automatycznego potraktowania tego okresu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przepis ten musi być bowiem interpretowany łącznie z § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, który stanowi, że jedynie taka praca na kolei lub praca z nią równorzędna, która jest wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, uprawniającą do wcześniejszej emerytury.

Odwołująca w spornym okresie nie wykonywała pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Była wówczas pracownikiem młodocianym. Zatrudniając się, miała 16 lat. Ustawodawca w art. 202 k.p. ograniczył dobowy czas pracy małoletnich, a nadto do ich czasu pracy wliczył czas nauki. Oznacza to zatem, że okres nauki zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia (tak postanowienie SN z dnia 5 marca 2013 r., sygn. akt II UK 341/12; wyrok SN z dnia 23 stycznia 2012 r., sygn. akt II UK 96/11, wyrok SN z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. akt II UK 169/10, wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2012 r., sygn. akt I UK 130/12). Według stanowiska Sądu Najwyższego - odmowa uwzględnienia okresu nauki zawodu jako okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych wynika z połączenia nauki zawodu z obowiązkiem dokończenia się w szkole, wobec czego wykonywanie prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej - zwłaszcza w wypadku młodocianych - nie jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.). Analogiczne wnioski należy zatem wywieść także w odniesieniu do okresu odbywania nauki zawodu w PKP (tak wyrok SA w Łodzi z dnia 12 marca 2015r., III AUa 600/14). Również w wyroku z dnia 25.04.2017r. (II UK 176/16) Sąd Najwyższy stwierdził, że praca w ramach nauki zawodu zawartej z kolejową jednostką organizacyjną nie stanowi pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ze względów wskazanych powyżej.

Reasumując zatem podnieść należy, że praca wykonywana przez odwołującą w okresie od 02.09.1978r. do 30.06.1981r. w ramach nauki zawodu nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na mocy **art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.**